

~~Н 29-8~~
~~4~~

Ставмувыаса пролетар(нас, отувчб)!

давифук А

Кöза кежлö
лоны даcöн

КОМІ ПАРТІЗДАТ
СЫКТЫВКАР 1934

103

№ 29-8

А

Ставмувывса пролетарі/ас, бтувтчб/!

К	Коми-3
Н	1-278

давідук А

Кöза кежлö
лоны дагöн

Р. П. В. Л. П. П.
1984 г.
Лит. № 481

КОМИ ПАРТИЗДАТ

1 9 3 4

-П 90 -к

РК

Редактор Ф. Паршуков, Техн. редактор М. Шестаков

Партиздат № 39 Уп. облита № 711. Заказ № 620 сдано
в произв. 27/III-34 г. Подпис. к печати 10-IV-34 г. Тираж 2000
экз. формат 62×94, $\frac{1}{12}$. 1 $\frac{1}{8}$ п. л. 37000 зн. в печ. листе

Типография Коми ГИЗ-а, Сыктывкар, Коммунистическая, 2

Став мiрас медса зажиточнõй олõмõ.

Колi во сiјõ кадсаъ, кор колхозник-ударникјас ставсоюзса сјезд вылын Сталин јорт шуис:

„I кутам-кõ ми ужавны честнõја, ужавны ас вылõ, колхозјас вылõ,—ми перјам сiјсс, мыј кушõмкõ 2-3 воон кыпõдам став колхозникјассõ,—војдõрја гõла олысјассõ, i војдõрја шõркод-дема олысјассõ—зажиточнõй-јас вестõз, кодјаслõн лоõ тырмымõн став прõдуктајас да кодјас кутасны культурнõја овны“.

Мијан страна вõчiс iтогјас сiктса овмõсын первој во вылног ужалõмлы. Медса тõдчанаыс тајõ iтогјасас—*ыжыд урожај*, ыаъјас чукõртõмлõн вывтi јона содõм.

1932-õд во сертi 1933-õд воõ лоi чукõртõма ыаъсõ (валõвõј сборыс) 1200 миллон пуд вылõ унжык. Со кушõма 1932-õд во сертi содõны торја културајас 1933-õд воон:

Шобди чукөртөма унжык 457 миллион

		пуд	вылө:
Руздор	"	132	"
Id	"	172	"
Зөр	"	255	"

Medca jona codöm һаңјаслөн лоі колхозјасын—40% вылө унжык 1932-öd во сертл. Medca төдчана рајонјас шобди вөдлөтөм куца мијан Сојузын—Украина, Севернөј Кавказ,—ыждөдөсны һаң културајаслыө продукциясө, воқзавис—50% вылө, мөдыс—38% вылө. Сізөн 1933-öd воын ми бөстим медса ыжыд урожај бөрја 20-25 војасас.

Гырыө вермөмјас лоі перјөма і техникөскөј културајас вөдлөтөмын. 1933-öd воын војнаоқ сертл хлопок вөдлөтөмыө ыждасө лоі панјөма 85% вылө. 1933-öd воө хлопоксө лоі мијан чукөртөма 25 миллион пуд. 1932-öd воын хлопоксө вөлі чукөртөма 23700 суре пуд.

Бөстны кө скөтвиқөм,—сени 1933 öd воын скөт јур лыд чинөмлөн ыждаыс воіс медеща выјөч, а порөвиқөмын емөс һеыжыд восковјас воқө јур лыд codөмын. „1934 во долждөн і вермас лоны став скөтвиқан овмөсын кыптөмлаң бергөдчан воөн“ (Сталин).

Онi скöтвiзöм вылö колö ыжыд внiмань-
нö пуктыны став партијалы, став честнöј кол-
хозникјаслы. Колхознöј тöварнöј фермајас
кыпöдöм-паскöдöм, скöтвiзан совхозјас јон-
мöдöм да возö паскöдöм, колхозникјасөн ас
ордас (индiвидуальнöј) скöтвiзöм паскöдöм-
лы отсалöм—со кöни медтöдчана тујјасыс
скöтвiзöм кыптöмлы-паскöдöмлы. 1933-öд
во петкöдлiс, мыј кöни ужөн вескöдлысја-
сыс збылыс бостеiсны скöтвiзöм бердö, се-
нi зев-нын бура тыдовтчiс вiзму овмöс та-
јö јукöдлөн кыптöмлаң бергöдчöмыс.

Тајö став дiнас колö содтыны, мыј 1933-
öд воö коллективизација нуöдны заводит-
чöмсаң став војас сертi һаң загстэвкајас
лоi нуöдöма торја организованныја да ре-
гыдја кадөн. Став областјас, крајјас, рес-
публикајас декабр 15-öд лун кежлö тыртiс-
ны-нын вога плансö ставнас. Сроқз һаң
сетöмсö помалöмыс мездiс тувсов кöза
кежлö лöсöдчöм вылö 2-3 тöлыс да вывти
лöсыда петкöдлiс колхознöј двiженьһöөн
партијнöј руководство выль методјаслыс бур-
лунсö, вескыдлунсö.

Тащöмöс, жеңыдiкаөн, итогјасыс 1933-öд
волөн. Бур урожај, јона уна һаң чукöртöм

зев Јона кыпöдiсны колхозникјаслыг доход-
ностсö. Колхозникјас адјисны, мыј зажиточ-
нöј олöмас кључыс асланыс кiас. Колö сö-
мын буржыка ужавны му, буржыка iспом-
зуйтны тракторјасöс, машинајасöс, чорöдны
уж дiсциплiна, виqны социалистическöј ем-
бур (собственност)—секи лоö обеспечитöма
i ыжыд урожај, i ыжыд доход колхозникјас-
лы да колхозјаслы.

Абу еща сещöм колхозјас, районјас,
крајјас, областјас, көнјасын öти трудодең
вылö доходыс воiс вöваытöм ыжыд. *Кабар-
даын öти* трудодең вылö шöркода воiс 1 пуд
һаң; емöс i сещöм колхозјас, көнi öти тру-
додең вылö бостисны 3 пуд һаң. *Днепро-
петровскöј* областыс видлалöм 1112 колхоз
пыыс 542 колхозас сетöмаöс öти тру-
додең вылö 7 кiлограммыс унжык һаң.
Татарияын шöркода воö трудодең вылö
7-8 кiлограмм һаң да с. в. Поqö помтöг
пасјавны колхозјасöс, кодјас бостисны зев
ыжыд доход. Но тани тöдчана öтиор: ко-
ман вога уж вылас колхозникјас торја бу-
ра адјисны, мыј колхозын, сöмын колхозын
воö пом кулак qескöдöмлы, експлоатируйтöм-
лы, гöллунлы, лока олöмлы, сöмын колхо-

зын поѣ лоны прамѡј мортѡн, кѡчанѡн,
олѡмсѡ лѡгѡдыгѡн. Тујыс сетчѡ—честнѡја
уѣалѡм.

Мыјык-нѡ помкајасыс 1933-ѡд вога вер-
мѡмјасыслѡн? Медга војдѡр тані зев тѡд-
чана вѡлі колхознѡј двіжењнѡн партіјнѡј
руководствосѡ перестроитѡм. ЦК да ЦКК
јанварса пленум вылын аслас вѡсталѡмын
Сталин јорт торја вынѡн да жужыда пет-
кѡдліс тырмытѡмторјассѡ сіктѡн партіјнѡј
вескѡдлѡмын, петкѡдліс классѡвѡј врагјас-
лыс выл мањоврјассѡ да тактїкасѡ, паскѡ-
діс коммунистјас да партіјнѡј организаціја-
јас возын выл могјас.

„Колхозјас, кыѣ овмѡс катыртѡмын
соціалистическѡј форма, вермасны пет-
кѡдлыны овмѡс течѡмын чудеса, најѡн-
кѡ јурнуѡдѡны збыл революционерјас-бол-
шевикјас, коммунистјас“ (Сталин).

Сіктѡ локтїсны партијаѡн мѡдѡ-
дѡм политѡделјас. Тајѡ политѡделја-
сыс нуѡдісны вывті ыжы д уѣ кол-
хозјас руководством тырмытѡм тор-
јассѡ вескѡдѡмын. Политѡделјас отсалїсны
колхозјаслы мездыгны, весасны чуждѡј јѡзыс
да вредїтельскѡј элементјасыѡ, катыртїсны

колхознөй өктыг медга бур вынјассө да нуөдісны колхозњыкјасөс көзаын, урожај чукөртөмын да мукөд візму овмөсса кампанњөјасын сөкыдјассө венөм вылө. Політотделјас вескөдлөм улын колхозјас кыпөдісны тыш лодырјаскөд, бракоделјаскөд (лока ужалыөјаскөд) став сещөмыскөд, кодјас көсјөны вөлі назмөдны, падмөдны зажіточнөй олөмө уна мільона колхозњыкјаслыг муһөмсө.

Стамін јортлыг лозунгјассө „вөчны став колхозњыкјасөс зажіточнөјјасөн“ вөлі вынгөдөма пролетарскөј госуђарствовањ зевыжыд прөізводственнөј отсөгөн. Лөсөдөма кован во 420 вьл машинно-тракторнөј станціја Візму овмөслы лоі сетөма 70 сурс саяс трактор. Колхозјаслы лоі сетөма отсөг көјдысјасөн, фуражөн, сојан јуанөн. Пролетарскөј кар сетліс дај сетө пырга прөізводственнөј отсөг аслас сојуњыклы—колхознөј крөстанстволы. Со мыј гіжісны Стамін јортлы асланыс пісмөын одөссаса колхозњыкјас, со мыј востө вөчөм вермөмјаслыг „секретсө“:

„Тайө лоі некущөм чудөсатөг. Јөз пукісны төлк вылө, тодмышкалісны кулакөс, сылыг агентјассө, адісны, мыј важө бер-

гөдчөм оз ло, заводітісны ужавны честнөја.
I медот главнөјыс—вывтї ыңыд отсөг сетіс-
ны мїжанлы партїја, правїтелство, робочөј
класс. Бостны көт сесаң, мыј государство се-
тіс мїжанлы воңсөн көјдыс—5 мїллон пуд.
Мїжанлы государство сетіс таво 1829 вым
трактор, 675 комбајн, 230 грузөвөј автомо-
біл, 225 сноповјазалка, кымынкө со вартан
машїна да с. в.

А јөзнас отсөгыс! Уна со по-
літотделшїкјас отсалісны мїжанлы венны
кулаклыс паныд мунөмсө да бурмөдны, лад
вылө сувтөдны колхознөј уж. Политотдел-
јас пыр партїја матыстчїс аїк мїжан бердөң
да вәјөдіс мїжанөс победаө. Но политотде-
лецјас кыкңї сурсјасөн локтісны карјасан
колхозјасө робочөјјас, радөвөј коммунист-
јас да сосјас нуңөдмөн мїжанкөд өтлаын,
бостөісны колхознөј производство кыпөдөмө.
Учотчїкјас, кладовшїцїкјас, бригадїрјас, маши-
ністјас, прөстөј гөрысјас да көңысјас—со код-
јасөн локтісны колхозјасө өјјас да сурсјас
коммунистјас карыс. Со кодјас, политотдел-
јаскөд өтвылыс, став партїјакөд өтвылыс,
отсалісны мїжан колхозјаслы сувтны кок
јылас“.

Та дінө кө содтыны сійө зев ыжыд мас-сөвөй ужсө, кодөс нуөдөсны политотделјас да парторгаңизацијас, социалистическөй ордыгөмлыг да ударничестволыг вөвлытөма паскалөмсө, колхознөй самодејательностлыг быдмөмсө, пөштө быдлаын качество куҗа инспекцијас лөгөдалөмсө,— тајө ставыс лооны колхознөй массајаслыг паскыд производственнөй поход петкөдласјасөн. I знамјас вылын вөлі гижөма лозунг, кодө пырис-һин колхозса сикт быдлуңа олөмө,— *„вөчы став колхозјасөс большевистскөјөн, а колхозникјасөс важиточнөјјасөн“*.

17 сјезд кежлө партја воис вывти гырыг да решајущцөй вермөмјасөн сиктөс выл, социализм туј вылө бергөдөмын. Вермөмјасөн лоі нуөдөма пролетарскөй революцијалыг медеа сөкыд могсө— крестанстволыг уна мільона массајассө социалистическөй строителствоө кыскөм. Колан воыс зев бура петкөдлис, мыј „ужалыг крестанство, мијан советскөй крестанство аікөз да бергөдчытөм вылө сувтис социализм гөрд знамја улө“ (Сталин). I сійө торјыс, мыј 6 областөс, крајөс да республикаөс (Кабарда, Татарја, Западнөй Сібыр, Московскөй област,

Горковскöй крај, Крым) вѣму овмөсса ос-
новнöй ужјас нуөдöмын, совхозјас да колхоз-
јас јонмөдöмын да государство возын обја-
зателствојас тыртöмын вывті гырыс вер-
мөмјасыс наградитисны Ленин орденөн,—
вѣсталö мјан сиктса овмөсын лоөм ыжыд
вогковјас јылыс, вывті ыжыд уж нуөдöм
јылыс да воэö кыпөдöм куѣа помтөм по-
чанлунјас јылыс.

Но тајö сöмын медвоэаа вогков-на. Ко-
лан воыслыс торја јона поэö велөдчыны,
сјö петкөдлө, мыј поэö перјыны сöмын өтi
воөн ужавны-кө збылыс, ужавны сiзi, кызi
сјö колö социалистическöй овмөсын. Вескыда
гiжöны одессаса колхозчыкјас, мыј нынөм
торја ез ло, лоi сöмын сјö, мыј јöзыс ку-
тисны ужавны буржыка, ужавны честнöја,
да кутисны вѣзтыны колхознöй ембур. А оз
öмыј-нө колхозчыкјасыс вермыны нөшта-на
бура ужавны, јешцö-на бура мусö вөдитны?
Перјөм урожајыс да бостөм доходыс öмыј-
нө медса нын ыжыдөс? Оз öмыј-нө поэ бост-
ны нөшта-на гырысөс?

„Колхозчыкјаслөн лоө јона на унжык,
кутасын кө најö честнöја ужавны колхо-
зын. Сјö, мыј öнi перјөма,—сјö сöмын

заводитчөм, медвоңа восков. Колө пер-
ыны унжык, медем ставыслы поңө вө-
лі овны зажіточнөја. Колхозјаслөн өні
ем ставыс, мыј колө зажіточнөј олөм вы-
лө. Колхозјаслөн ем зев бур му, да сы-
мында, код јылыс ез лыгтыны мөвпав-
ны кулакјас. Өні-өд абу важ кадыд,
кор колө вөлі нөбны быд мутор, да
сы вылө сетны војасөн сөмсө. Муыс өні
общественнөј, народнөј, колхозјаслы не-
мыс кезлө сетөм. Ті сөмын ужалөј, вын-
сөдөј мусө ужөн,—муын тырмытөм оз ло.

Колхозјаслөн ем, воңө, тракторјас,
віңму ужалан машинјас, да такөд щөщ
сещөм уна лыдөн, код јылыс ез лыг-
тыны мөвпыштыны кулакјас, помешщик-
јас. А тракторјасыс да машинјасыс
тіјан кутас лоны пыр унжык і унжык.
Сегоа-өд колхозјаслөн ем аслас, *робоче*
-крестанскөј правітельство, коді отсалө
крестаналы быдногыс. Став му вылас
абу мөд страна, көні ескө крестаналөн
вөлі аслас, сөветскөј правітельство, коді
ескө отсаліс налы. Сөмын міјан страна-
ын ем сещөм правітельство, коді колхоз-
јасө өтувтчөм ужалыс крестаналы тор-

jödalö medca бур мујассö, сеталö налы тракторјас да машинајас, да дорјö најöс увтыртыгјасыö да експлоататорјасыö. Сиқ-кö колхозјаслөн ем ставыс сы вылö, медым овны зажиточноја. Колö налы сöмын öтi тор: ужавны колхозын честнöја да виқны колхознöј ембур. I став колхозчыкјасыс-кö, — ставныс, а оз сöмын унжыкыс, — кутасны ужавны честнöја, — колхозјас тырасны прöдуктајасөн, најö тырасны быдсама ембурөн да мијан страна лöö медса озыр странаөн мирас“.

Сньепропетровскöј областса колхозчыкјас делегацијакöд сорнiтiгöвi Сгамин јортөн шуöм тајö кывјасыс, — быд колхозлы, быд честнöј колхозчыклы туј индан козув. Сијö вермöмјасыс, сијö успехјасыс, кедјасöс перјiс колхознöј крестанство 1933 воын тырмытöмöсна. Зажиточнöј олöмлаң тујвылын тајö медвоцца успехјас, медвоцца воцковјас. Колхознöј крестанство кын ем ставыс, медым тајö вермöмјассö уна пöв содтыны. Зажиточнöј олöмö тујыс вооса став колхозчыкјаслы — i вöвлöм гöла олыөјаслы, i вöвлöм шöркодса олыөјаслы. Тајö ту-

йыс оз мун, војдөрја моз, експлоатирүптөм пыр да увтыртөм пыр. Зајіточнөј олдм вылө колө сөмын честнөј колхознөј уж.

Міјан страна лоас медеа озыр странаөн мірас, міјан ем ставыс, медем воштысны сетчөз. Кыптөны-паскалоны соціалістічскөј заводјас да фабрікајас. Робочөј да крестана кын став озырлунјасыс.

Міјан странаса гіктса овмөслы вывті төдчана лоө *тувсов гөра-көза кампаньнө*. Тајө кампаньнөнас вогсө візму овмөсса вы во, нөшта гырысжык вермөмјаслөн во.

Перјыны нөшта ыжыдэжык урожај, перјыны нөшта ыжыдэжык доход—со кушөм лозунгөн колө нуөдны тувсов гөра-көза.

Һаңсетөм срокөз помалөм мездіс кык-кујім лішнөј төлыс тувсов көза кезлө лөгөдчөм вылө. Һекушөм сорні оз вермы лоны тувсов көза һужөдөм јылыс. Колө чорыда кучкыны тащөм мөвпјас куза. Тувсов көза кампаньнө большевістскөја нуөдөмөн колө закрепітны перјөм вермөм-јассө, кыпөдны колхозјасөс выліжык шу-пөдө да обеспечітны, медем 1934 воын став колхозјасыс лоіны большевістскөјөн. Індустріја јона кыпөдөм-паскөдөмөн, уро-

жај кыпöдöмөн, став вiзму овмöссö кыпöдöмөн мијан страна лоö меdга озыр странаөн мирын. Воzза вермöмјассö таын перјöма-нын. Овмöс нуöдан выль формајас, выль техника освоигöм кузa упорнöја зелöдчöмөн ужалан кад воic-нын. 1934 вога гöра-кöза кампањнö таын лоö зев тöдчана торјөн.

Медыжыдыс—урожај кыпöдöмын.

Тувсов гöра-кöза кампањнöлөн мед тöдчана могыс — *обеспечитны воzдурожај кыпöдöм да нанјаслыо да техническöдöй културајаслыо валöвöй сборсö кыпöдöм.* Кöмлективизација нуöдан војасö кöза плöщадјас лоi паскöдöма тырмымөн. Сиктса овмöсын медыжыд могөн парвiја сувтöдö урожај кыпöдöм.

СССР-са Централнöй исполнителнöй комитетлөн сессија, кодi видлалiс 1934 во вылö народнöй овмöсса план, урчитiс öтi гектар вылö урожајност кузa со кушöм задањнöјас, кодјасöс кöт мед мыј, а колö нуöдны олöмö:

Зерновöй културајас кузa	9 центнер
Кiокалан хлопox кузa	8,4 " "
Шабди—долгунец кузa.	2,5 " "
Сахарнöй овеклö кузa	120 0 " "
подсолнух кузa	6,2 " "
1934 воын урожајностсö колö кыпöдны	

öörja wıt wosa шөркөдү урожај сертї чер-
 новөј культурајас куҗа—13,9 пр. былө, арса
 көзөм шобдї куҗа—12,4 пр. былө, арса
 көзөм рузөг куҗа—11,6 пр. былө, кукуруза
 куҗа—32,6 пр. былө, кіскалан хлопок сырец
 куҗа—12 пр. былө, шабдї-долгунец куҗа
 —10,6 пр. былө, сахарнөј свеклө куҗа—28,3 пр
 былө, подсолнух куҗа—12,7 пр. былө.

Тавыјоҗ урожајсө кыпөдны колө ужлыс
 качествосө бурмөдөмөн, а оз көҗа плөшщад-
 јас паскөдөмөн. *Став Сојузпаста көҗа плөш-*
щадјас колөны важ ыҗдабо. Колховнөј-крес-
 танскөј сектор куҗа урчїтөма сыыждөм,
 мыјда көзсывалсны нын коҗан војасө.

Көҗа плөшщадјаслыс став ыҗдасө тулы-
 сын көзөм былө парвїјалөн Централнөј комї-
 тетда правїтельство урчїтисны 92,998 сурс
 гектар.

Торја культурајас куҗа тувсов көҗа плө-
 шщадыс 1934 воын јуксө со кыҗї:

Шобдї	23,240	сурс	гектар
Зөр.	16,975	"	"
Ід	4,667	"	"
Хлопок	1,940	"	"
Шабдї-долгунец	2,157	"	"

Подсолнух	3,373	„ „ „
Сахарној овек	1,273	„ „ „
Корым туруңас щыщ сетю колан војасо турун кәдәм оујомән	9,207	„ „ „

Тажо кәза плансо олөмо нуөдөмыс лоо социалыгычскөј виэму ужалөм сайын: *совхозјаслы* колө кәзны 11,870 сурс гектар; *колхозјаслы* колө кәзны 68,334 сурс гектар.

1934 вога тувсов кәза планын бөстөма, вескыд виэ, кодөс вөлі индөма 1932 воын-на, нинөм выло виэөдтөг (огульнөја) кәза плөщадјас паскөдөмыс өткажитчөм выло виэ, „нынөм выло виэөдтөг кәза плөщадјас паскөдөмсаң му ужалөмсө бурмөдөмө, правльнөј кәза перемена(севооборот) да коскөм пыртөмө, урожај кыпөдөмө, да щөктас-кө сјјос практика, — мыј-кө дыра кезлө өнја кәза плөщадјассө чинтөмө вуждөм выло виэ“ (Сталин).

1933-өд воын лоі вөчөма ыжыд восков чернөвөј да техничскөј культајас кыпөдөмын. 1934-өд вога тувсов кәза планын субтөдөө мог, вынгөдны (закрепитны) тајө вермөмсө.

Ташдөм 1934-өд вога тувсов көза прог-
рамма Сөмын оз ловескыд чајты, мы кө-
за плөшщадјас нөти оз поз паскөдны. Нан
поставкајас куза законын урчтөма ассы-
ныс көза плөшщадјассө паскөдыс колхоз-
јаслы да өткаолюсјаслы поощренчө се-
төм јыгыс. *План вывти* көзөм плөшщадыс
воөм урожајыс ставнас мунө сјјө плөшщад-
сө көзыгыслы да ужалыгыслы. План выв-
ти *содтөй* көза плөшщадыс некушөм нан пос-
тавкајас оз бостыны. Сіз-кө колхозјаслы
асыныс выгөднө план вывтыс көзны јеш-
шө мыкө мында да бостны солтөд урожај.

Медга төдчанаыс—урожај кыпөдом. Ко-
лан во колхозникјас ужалсны вывти ыжыд
ентузиазмөн, ужалсны јона сөлөмыс вјэму
овмөсса став ужјас вылын. Таво та-і ужа-
лөмсө колө закрепитны. Став вынсө, став
ебөссө колхозникјаслыс да совхозјасса ро-
бочөјјаслыс колө вескөдны му вөбитан уж-
јасын бур качество вөсна тыш вылө. Уж
качество сајын лоө і бур урожајыс і кол-
хозникјаслөн ыжыд дохөдыс. Уж качество
вөсна, честнөја ужалөм вөсна тыш колө ну-
өдны став ужјасас колхозјасын да совхоз-
јасын. Колан во серти таво мјјан ем бура

уна буртор; коған ар ізаподі лоі лептөма 7 млн. гектар вылө унжык Тајө жона кокңө-
дас ужсө сешдөм крајјасын, көні ізапод леп-
төмсө нуөдөма бура. Но тувсов гөра көза
ужыс вывті ыжыд. медса-н-н сен, көнјасын
ізаподсө абу лептөма. Көзны колө өдјө, ре-
гыдөн дај бура Сіа кө лучкіа лөсөдчыны
тувсов гөра көза кежлө.

Пролетарскөј государство кызі і пыр.
сетө ыжыд отсөг колхозјаслы, медым најө
вермісны перјыны вермөм, медым бура ну-
өдісны став ужсө. 54⁰ машинно-тракторнөј
станціја лөө котыртөма таво. Таво, во пом-
лааныс, мјан странаын колө лоны еша вы-
лө 3406 машинно-тракторнөј станціја. Став
тракторјаслөн выныс лөө 2800 сурс вөз
вын. Тракторјасыс коған во серті гөрасны
5 млн. гектар вылө унжык. Тајө сетас по-
ғанлун, көні арса ізапод гөрөмөн лучкі де-
лөныс, којмөд јукөн вылас чінтыны вөвјас
вывсыс нагрукасө.

Таыс кынзі государство сетас віаму ов-
мөслы віаму ужалан машинајас да мукөд
ужалан көлуј 475 млн. шайт вылө. Уна ко-
ған вога серті лөө сетөма мувынсөданјас.

Таыс гөгөрвоана, мыј вермөмсө перјөм
вылө емөг став колангорјасыс. Ставыс сы
сајын, медым көза кejas бура лөгөдчыны
да бура сјјөс нуөдны.

Медвојдөр колө обеспечитны муенсө бу-
ра ужалөм. Колхозникјас зев бура төдөны,
мында локсө вајө мапкыда мујас гөрөм, ко-
дi вајөдө шөщ мујассө јона јогөгөмө Гор-
ны колө жуужыда, бура. Кад нын пуктыны
пом, кыз-гурө му ужалөмлы. Та мogyс тув-
сов гөрөмсө колө нуөдны корпуснөј плуг-
јасөн

Сегга колө кыз позө јона *эчендөдны кө-*
за нуөдан кадсө. Тајө медга інмө эернөвөј
рајонјаслы. Којмөд-кө чорыда виқөдны, лө-
сөдөм көзан нормајас бөрга да некушөм
ногөн не лезны ковтөг чинтавыны либө сод-
тавыны сјјө нормасө—сјјө көјдыс лыдсө ко-
дөс колө көзны өтi гектар вылө. Көзны ко-
лө сөмын сортирујтөм да чужанлунсө төд-
малөм көјдысөн.

Колө воқө вылө нуөдны виэ севооборот
(көза перемена) лөгөдөм вылө. Колхозса
көза планын колө індыны оз сөмын көза
плөшщадысылыс ыждасө, но сені колө шөщ
урчитны, лөгөдөм севооборот сертыс да

сіјө севоборотас вужан план сертіыс, кыт-
чөјасө көзавны торја културајас.

Со кушөм медгырыс моғјасыс тувсов
көза качество куза. Тајө задањњөјассө лө-
сөдіс правітельство да њекод сіјөјасөс оз
вермы вежны, оз вермы торкны. Колхо-
њыклы аслыс выгоднө, медым нуөдны тув-
сов көзасө агротехњыка шөктөм серті.
Со мыј вөсна сешөм ыжыд төдчанлуныс
мувывјасса ужјас качество бөргө колхо-
њыкјаслыс ассыныс контрол сувтөдөмыслөн.
Колан во пөшти быдлаын унжык колхозја-
сас вөлі котырталөма *качество куза инспек-*
ціјаяс. Качество куза инспекціјаяс, көні
вөліны медбур ужалысјас, шөкыда медеа
опыта старікјас, чорыда візөдісны уж ка-
чество бөргө, ез лезны мока ужавны.

Качество куза инспекціјаяс колө лөгөд-
ны став колхозјасө, да лөгөднысө колө өні-
њын, медым најө візөдісны, кызі мунө кол-
хозјасын тувсов көза кежлө лөгөдчөмыс.
СССР-са Центральнөј ісполнїтельнөј комї-
тетлөн сөгсіја індіс качество куза инспек-
ціјаяслыс ыжыд төдчанлунысө да шуис ко-
ланаөн кыскыны тајө ужас опытној старік-

колхозчыкјасос, кодјас сӧлӧмыс ужалӧны колхозса ужын.

Медым бурмӧдны муывјасса ујаслыс качествосӧ, колӧ јона паскӧдны колан воӧ уна колхозјасын вӧчлӧм опытсӧ: чӓнтавны трудофеңлыс ыждасӧ сещӧм колхозчыкјаслыс да торја бригадјаслыс, кодјас лока, кӓйвсӧн ужалӧны, оз нуӧдны агротехныка правӓлӧјас.

Сесга быт јешщӧ колӧ нуӧдавны јогӧгӧм чернӧвӧј кӧзајас весалӧм (прополка).

Бара-на шуам, мыј урожај кыпӧдӧм вӓлӧ емӧс помтӧм позанлуныјас. Медга кокны, медга прӧстӧј агротехныческӧј меропрӓјавтӧјас нуӧдӧм сӧдтӧнын зев јона урожај, кызӓ петкӧдӓс колан вога опыт. Уж мӓјан возын зев уна. Чернӧвӧј културајаслыо урожај кыпӧдӧмын мӓ перјӓм сӧмын-на медвоzza верӧмјас. Техныческӧј културајаслӧн, шуам хлопоклӧн, шабдӓлӧн, урожајјас јона-на тырмытӧм. Свеклӧлӧн, подсолнухлӧн да пыслӧн урожајјас зев-на улынос. Абу-на ставыс лучкӓ гырыс механычӓрујтӧм овмӧс-лыс техныкасӧ освоитӧмӧн, унжык МТС-јасыс да совхозјасыс омӧла-на использујтӧны тракторјассӧ, комбайнјассӧ да мукӧд машӓ-

најассө. А бостны-кө скөтвизөм, тани вөчө-
ма вывті-на еща.

Со мыј вөсна колө чорыда когасны уж-
ыг леэсытөмкөд, лөңөдчөмкөд, уж мчөдны
влөмјаскөд.

Визму овмөсса выь во вылө лөсөдчөм
могыс колө паскыда паскөдны производст-
веннөј поход. Тажө походыслөн медыжыд
могыс—бура лөсөдчыны тувсов гөра-көза
кежлө.

Ремөң'рујтны визму ужалан став машинајас.

Быдөнлы гөгөрвоана, мында лок еокө
вајис визму овмөслы көза кезлө тракторјасөс
да визму ужалан машинајасөс кадын лөсөд-
төмыс. Машинно-тракторнөј станцијас шы-
мырїөны өні став колхозјас пыщөыс жын-
ыс унжыкөс. Тракторјас да визму ужалан
машинајас бостөны вывті төдчана места виз-
му ужалөмын. Социалистическөј му ужалөм
лоі возын мунысөн, техніка бөкгаң јона во-
оружитөмөн. Тажө лөө тыдалана висталам-кө,
мыј сөмын машинно-тракторнөј станцијасын
өні ем 122 сурс трактор, 11,5 сурс ком-
байн, 13,5 сурс грузөвик, пөшті 3 сурс лег-
көвөј автомобил, 17 сурс саяс двигавелјас

да локомотивјас, 50 сурс вартан машина да ремонтјас нуодом вылө 2 сурс мастерској. Тажө зев ыжыд овмос, кодөс колө бура вианы, төждысны сы вөсна гинвылыс лезлытөг.

Ғынөм і сорһитны, мыј *медса ыжыд торјөн тувсов көза кезлө лөбөдчөмын лө тракторјасөс да виңму уңалан машинајасөс бура ремонтірујтөм*. Быд трактор, коді оз ужав, кодөс абу лөгөдөма тувсов көза кезлө,— сіјө нужөдө көзан сроксө, кучкө урожај куза. Абу ічөтжык төдчанлуныс і виңму ужалан машинајас да виңму ужалан мукөд көлуј кадын ремонтірујтөмлөн.

Местаса парвіјнөј оргаңизаціјаслы јона колө виңөдлыны колхознөј куънечајас вылө. Оні-өд абу һын сіјө, мыј вөлі кујим-һоль во сајын. Тани зев-жө ыжыд вежсөмјас, колхознөј куънечајас тыріны выл оборудованһө өн, најјас пыр мунө виңму ужалан унжык машинајас да мукөд көлујсө ремонтірујтөм. Тагаң мөг—төдмавны кущөма мунө колхознөј куънечајасын ужыс, кызі мунө ремонтыс, мыјјас колөны куънечајаслы да куънечјасыслы. Виңму ужалан машинајас да мукөд көлуј ремонтірујтөм колө нуөдны өтвестын тракторјас ремонтірујтөмкөд. Пар-

тїїнїї организацїїјас, машинно-тракторнїї станцїїјасїн да совхозјасїн вескїдлысјас былї, колхозса јуралысјас былї, усї кывкутїм тракторјасїс, вїзму ужалан машинајасїс да вїзму ужалан мукїд кїлуј кадын ремонтїрујтїмыс.

Но ремонтїрујтїм машинаыд сїјї абу-на ставыс. Унаыс овлывлї, мыј машинасї сїмын-на нїбасны да сувтїдасны уж вылас, а сїјї щыкїма-нїн. Тајї лої сы вїсна, мыј машинанас вїдїтчыныс оз кужны. Вїдїтчыны кужтїм вїсна-жї машиналїн їчїт производїтельностыс. Мїјанлы кад-нїн помавны тракторјасїс да машинајасїс лїка їспїлзујтїмкїд. Кад-нїн збылыс бїстсыны бура вїдїтчыны машинајасїн, овладејтны технїкаїн. Технїкаїн овладејтїм јылыс Стамїн јортлїн лозунгыс торја-нїн јона їнмї сїктса овмїслы, кодї некущїм ногїн оз вермы ошјысны бура машинајас їспїлзујтїмїн. 1934 вога тувсов кїза кезлї лїсїдїгїн їтї ыжыд могїн лїї—велїдчыны бура вїдїтчыны машинајасїн, збылыс овладејтны технїкаїн. Тани јона колї вїзїдлыны кадрјасїс велїдїм лїсїдїм былї. Тајї ужас зев ыжыд рїл комсомоллїн.

Воыс-воё машина лыд колхозясын пыр содö. Быд выл тулыс абу колан тулыс кодыс. Вежсö сиктса овмöслөн техникескöй вооруженнöйс, ужөн вескöдлысјассаң пыр колö унжык төдөм, ужсö нуодны унжык сам. Организационнöй строителство куза парвја 17 сјездлөн решеннöјасыс вескыда индöны, мыј öнi колö „общöј“ руководствосаң вужны конкретнöй руководствоö, „общöј“ резолюцијасаң вужны сешöм решеннöјасö, көдјас подулаггöны став делöсö бура төдөмөн, делöыслыс техникасö төдөмөн, топыда јтчöны производствокöд. Öнi медвозö сувтöдгö вескöдлысјаслөн кывкутöм, исполненнö проверитöм, а тајö оз вермы лоны делöыслыс техникасö төдтөг. Со мыј вöсна Среднöј Волгаса политотделјас сувтöдисны став актiв возö мог—овладејтны техникаөн. Виэму овмöсын ужалыс быд коммунист, политотделса, райкомса ужалыс, крајса актiв крајкомса секретарöз сдajтöны экзамен тракторист вылö.

Трактор, комбайн бура төдөм, виэму ужалан машинајас бура төдөм, агроветхника төдөм, ужсö котыртны кужöм,—со мыј öнi колö сиктын руководашщöј актiвлы.

Велөдчыны көсјөм сиктын өнi зев ыжыд.
Сурс том колхозникјас, колхозницаяс көс-
јөны төдны машина, көсјөны сiјөн овладејт-
ны.

Технической література сиктө сузөдөм,
технической кружокјас котыртөм, техниче-
ской төдөмлун бостны зімөм быдногыс ыз-
јөдөм—со мыј өнi колө. Тувсов көза кезлө
колхознөј сиктлы, најө вескөдлысјаслы колө
воны технической төдөмлун венөмөн.

Став вын көза кезлө лөсөдчөм вылө.

Көза кезлө лөсөдчөм быдлаын-нын заво-
дичис. Колан во серти тајө лөсөдчөмыс
мунө төдчымөн бура. Медса бурыс таво
сыын, мыј став крајјасын, областјасын да
республикајасын көјдысјас чукөртөма-нын.

Но көјдысјас чукөртны—сiјө јешщө
жын делө-на. Көјдыссө колө кужны бура
візны да көзны сөмын бур көјдысјасөн.
А емөс јуөрјас, мыј көн-сурө колхозјас оз
зев төждысны көјдысјас вөсна. Тащөм лока
көјдыс дөзөритөм вөсна көн-сурө көјдысјас
пiө вескалөма лым, көн сурө заводичөма шо-
навны, сотчыны. Мукөдлаын оз візөдны
колхознөј амбарјас бөрсә: жожјасас лалө-

ны щелјас, кѳдысыс мунѳ жѳж улас, амбар пыщкас тѳвѳдѳ лым да с. в. Сіѳ-кѳмогыс абу сѳмын сіјѳ кѳдыссѳ чукѳртѳмын, а щѳщ бура сіјѳс дѳѳѳрѳтѳмын, вѳдлалѳмын, кѳѳѳм кежлѳ лѳгѳдѳмын. Кѳдыс сајын локтан вога урожајыд да сы вѳсна најѳс колѳ виѳны ассыд сѳнтѳ моз.

Медвоѳза мог тани — бостчыны кѳдыс весалѳмѳ да сортирујтѳмѳ, тајѳ ужсѳ нуѳдны агротехника правѳлѳјас серти. *Med vestig 6ti trijer, 6ti sortirovka ez kolъ ispolъzujt. t6g, ez kolъ 6kѳ uѳѳ вылѳ сувтѳдтѳг.* Кор оз тырмыны тријерјас, колѳ најѳс испѳлзујтны ѳчередѳн колхозыс колхозѳ.

Кѳдыс весалѳмкѳд да сортирујтѳмкѳд колѳ вѳдлавны исправнѳјѳс абу телегајас, сіјѳс-завод да мукѳд ужалан кѳлуј да машинајас. Колѳ котыртавны му вылѳ пробнѳј петалѳмјас. Му вылѳ пробнѳј петалѳмјас — сіјѳ медса бура тѳдмалѳм, гѳтовѳс абу-на кѳѳа кежлѳ петны. Колхозса да бригадајасса вескѳдлысјаслѳн качество куча инспекцијаскѳд став ужалан кѳлујсѳ, ужалан скѳтсѳ, кѳдысјассѳ бура вѳдлалѳм отсалас тѳдмавны став тырмытѳмторјассѳ, ѳелучкијассѳ да отсалас најѳс ѳдјѳ бырѳдны,

векдны. Кушма ужалоны машинаяс, кушом выйнос вөвяс да сїјос-завод, төдөны оз колхозникяс ассыныс местасө бригадаас, төдө оз бригадаыс ассыс участоксө, — со мыјяс колө төдмавны парвїннөј да колхознөј активлы му вылө пробнөј петалөмјас вылын.

Өнї-нын колө төждыгыны і колхознөј бригада јылыс. Быдөн төдөны, мыј көзаяственнөј во по масөм бөрын колхознөј бригадалөн постојаннөј составыс уналаын торкөс. Та выјын колтчыны некушөм ногөн оз поз, — сїзтө бригадјас котыртөм вылас ковмас воштыны уна кад да нужөдны көзан кадсө. Бригадаө өнїсаң-нын колөндыны пырса (постојаннөј) состав. Бригадїрлы колө бура төдны став бригадасө ассыс, артыштны ужалан самсө быд ужалыгыс да некушөм ногөн возө не леэны ужалысјасөс вешталөм мөд бригадаө, мбө мукөд ужјас вылө. Постојаннөј бригада, бригадәыслы участокјас закрепїтөм, көнї сїјө кутас ужавны, — со мыјяс сажын 1934-өд воын лоө вїзму овмөсса ужјасын вермөмјасыс. Такөд щөщ вывтї төдчана лоө лүчки да стөча уж нормїрујтөм да донјалөм (расценка). Быд колхозниклы колө стөча

төдны, мында сiјө бостас трудоден быд ужыс.

Јона колө виқөдлыны колхознөј өблөс көза кезлө лөгөдөм вылө. Вөвтө лөгөдны көза кезлө колө заводитны өнигаң жө. Медса коланаыс тани—бура сiјөс дөзөритны да бура вердны. Колхознөј коңушһаө колө сувтөдны медбуружалысјассө—коңухјасөс, кодјас төдөны да радејтөны ассыныс ужнысө. Тувсов көза кезлө колө перјыны, медем став вөвјасыс вөліны вынаөс да бура вермісны нуөдны став тувсов гөра көза.

Ташөмөз моҗасыс колхозјаслөн тувсов көза кезлө лөгөдчөмын. Једінолчһкјас куҗа моҗыс мiјан сыын, медем быдногыс отсавны налы лөгөдөм көза плансө оломө нуөдны.

Некущөм торја шумтөг, ковтөм термаг-төг колө чорыда да збылыс бөстчыны тувсов көза кезлө лөгөдчөмө. Быд партiј-нөј оргаңизацiја, быд коммуһист өни нуөны зев ыжыд кывкутөм тувсов көза кампаһнө кезлө лөгөдчөмыс. Төдны агроветһика, петкөдлыны ужын прімер, вескөдлыны конкретнөја да оперативнөја—со мыј өни

колö бура көза нуöдöм былö. Колан тулыс-са пример сертi колö паскыда котыртны ужсö колхозник-ударникяс Ставсоюзса сездлыг лозунгсö вунöдгöг, мыj öнi быд ударник кывкутö оз сöмын аслас ужыг, а щöщ i аслас jортяс ужыг, ортча ужалыг-яс ужыг. Тувсов көза кезлö лөсöдчöмын став ужас колö jона паскöдны социалистическöj ордыгöм.

1934-öд вога тувсов көза кампаньöлөн помынка боксаñ даj овис боксаñ төдчанлуныс вывтi ыжыд. Мөд пjавiлетка, кодлыс плансö вынсöдiс партиjалөн 17-öд сезд, лöб коллективизация зикöз завершитан (помалан) пjавiлеткаөн, капиталистическöj элементясöс да вообще классясöс лiквидируjтан пjавiлеткаөн. Помавсö i вiзму овмөс-лөн реконструкция, сувтöдсöны вывтi гырыс могяс урожаj кыпöдöм куза, скöтвiзöм кыпöдöм куза.

Тувсов көза кампаньö востö выл кад-коласт социалистическöj му ужалöмын, сылы колö обеспечитны колхозяслы ыжыд урожаj, кодi лöб ыжыд восколөн возö важитч-нöj олöмлаñ.

Зырсоны став важ позициясыныс капиталистическөй элементяслөн медборја коласјасыс, бырөдчөны кулачестволөн жүгөдөм коласјасыс. Вывті ыжыд историческөй мог—социализм стрөитөм—коммунистическөй партија да вождь Сталин жорт вескөдлөм улын успешнөја нуөдсө олөмө уна мільон ужалыс жөзөн. Но колө адзыны да төдны, мыј гібнытыс капиталистическөй классяслөн коласјасыс кутасны мыјвермөмыс воцсасны, нуөдны колхозјасын вредительство да саботаж. Ыжыд суелун да немжалиттөг кулакјасыс падмөдсыны быдсама зилөмјассө пөдтөм—со мыј өні колө коммунистјасы да став честнөј колхозчыкјасы.

Тувсов көза кежлө лисөдчөм паскыда паскөдөмкөд колө оперативнөја, конкретнөја вескөдлыны колхозјасөн. Оз ков вунөдны *Сталин жортлыс кывјассө сы жылыс, мыј „Колхозјас, кызи үжө котыртан социалистическөй форма, вермасны петкөдлыны овмөс стрөитөмын чудеса, најөөн кө журнуөдөны збылыс революционерјас, большевикјас, коммунистјас“.*

Совхозјасө да машинно-тракторнөј станцияјасө партијаөн ыстөм политотделјас 1934-өд воын-нын перјисны вывті ыжыд резул-

татјас колхозјасөн большевiстскöй вескöдлöм
вöсна тышын. Сталин јортөн индöм öшыб-
кајассö лоi вескöдöма. I 1933-öd воын-нын
колхозјас, кызi овмöс котыртан социалисти-
ческöй форма, овмöс стрöйтöмын петкöдлiс-
ны чудеса, петкöдлiсны јöзöс вежöмын
(перевелка), налыс психологiјасö вежöмын
чудеса. Колхознöй мујас вылын вöли вылö
лептöма социалистическöй ордыгöмлыг да
ударничестволыг знамјасö. Колхозчыкјас
ужалiсны честнöја да перјисны вöвлытöм
урожај.

Политотделјас вајисны аскöдныс сiктö
партијалыг чорыд дисциплина, кыпöдiсны
сiктса коммунистлыг производство вылын
рольсö. Политотделјас кујисны ужавны заво-
дичöмсааныс медвоzza лунјассааныс-жö кут-
чиiсны виzму овмöссамогјас пыг основнöй
могас—партија решөннöјас да Сталин јорт
индöдјас серти местаса парторганизацијас
перестройкаö. I татыг резултатјасыс тыдовт-
чисны 1933-öd вога тувсов көза дырји-нын.
Колан вога урожај медбура вiсталö мусö
лучки ужалöм јылыг, агротехника олöмö ну-
öдны колхознöй массаөн бостöм јылыг,
колхозчыкјасөн тувсов көза дырји бура ужа-

лөм жылыг. Тајо вермөмјассө перјөмын мес-
таса колхозној јачејкајаслөн рольыс вөлі зев
ыжыд. Производственнөј принцип сертви пе-
рестроитчөмөн, најо асоыныс вынјассө сізі
сувтөдлісны, мыјвермісны шымыртны пар-
тіјнөј вміјаңһөнас колхозјаслыг став улысса
участокјассө да 1933-өд воын кызвын кол-
хозјасөн нырнуөдісны-һын збыл революціо-
һерјас, большевікјас, коммунистјас.

ВКП(б) ЦК да ЦКК јанварса пленум
вылын Сталин јорт візму овмөсын сыөн
ердөдөм тырмытөмторјассө вескөдан туј
һндігөн вісталіс:

„Ме чајта, мыј МТС-са да совхозјас-
са політотделјас емөс сещөм решајуш-
щөј средствојас, кодјас отсөгөн поңо
бырөдны тајо тырмытөмторјассө меґса
регыд кадөн“.

Сталин јортлөн кывјасыс збылмісны.
Сіктса коммунистјаслөн лоі ыжыджык кыв-
кутөм колхозној строітелство вөсна, чорыд-
жык лоі вескөдлөм, јосжык лоі революціон-
ној суглун, унжык кужөмлун ердөдны
классөвөј врагөс.

Політотделјас да первічнөј парвіјнөј ор-
гаңизаціјас воңын колхозјасын сулалө моґ

—возö бурмöдны партiйнö] руководствомыс методjассö. Кушöма кутас нуöдгыны тaјö могыс, сы сaјын лöö тувсов кöза кeжлö лöсöдчöмын успехjасыс, тавоса кöза кампань-нöлөн успехjасыс.

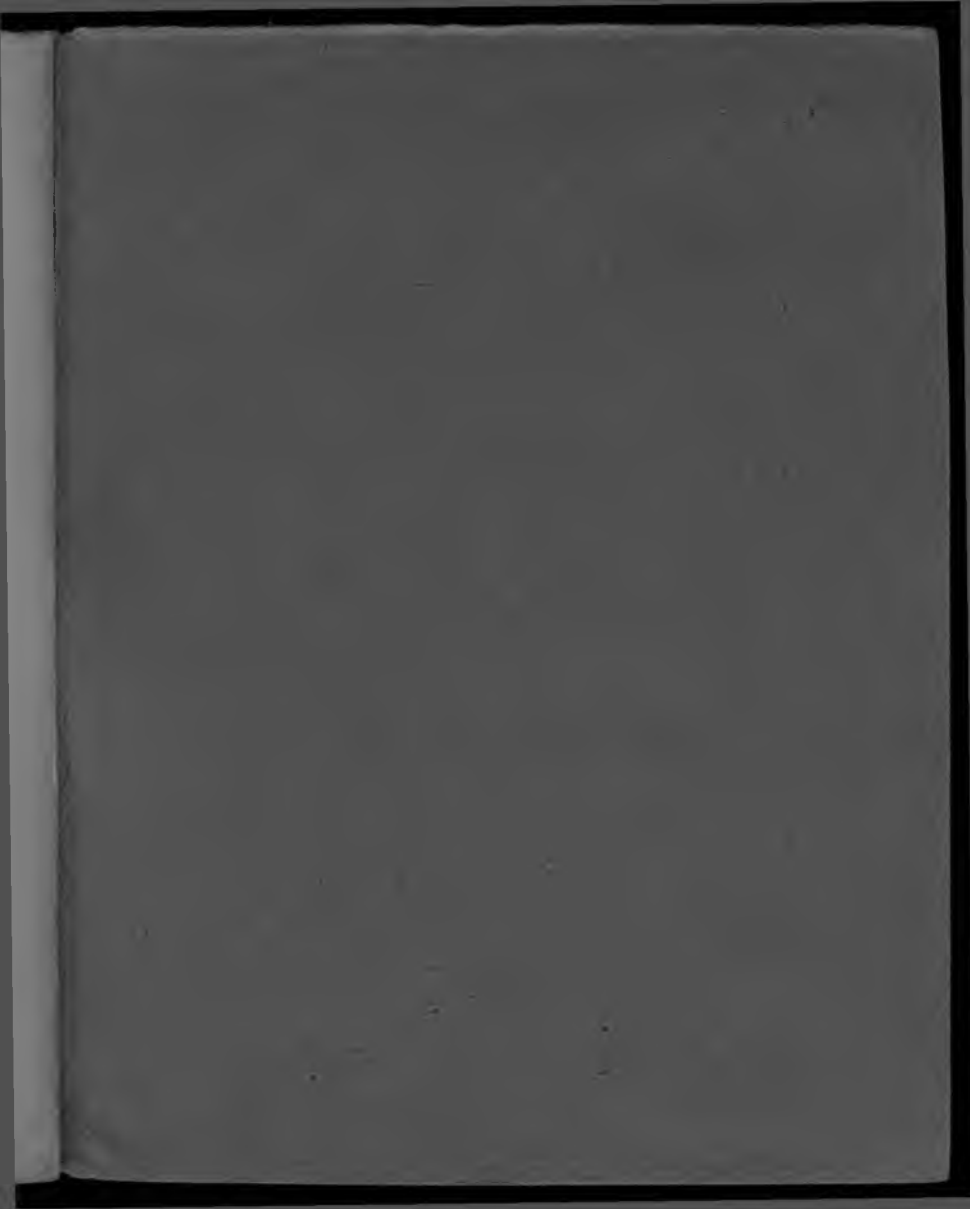
1934-öд воын колö бостны урожај тöд-чымөн ыжыдöс колан вога сертi. Колхоз-никjасы тpyдöдeт вылас колö бостны ун-жык. Тувсов кöза кампаньö дырjи став колхозникjас зажиточнö] олöмлаң колö вöч-ны выл ыжыд восков. Политотделjасы, парторганизациjаjасы ужсö став тaјö вiчjас куаыс нöшта на колö чорöдны, jонмöд-ны колан вога сертi.

Инв. № 4584.

ЖУРИНАЛЫҚ

Листбөк.

1. Став мiрас медео важиточнõ] олабмõ	3
2. Медыдыс—урожа] кыпõдõмын	15
3. Ремонтiру]тны вiзму ужалан став машина]ас	23
4. Став вын кõза кешлõ лõсõдõм вылõ	27

ДОН 15 УР
Цена 15 коп.

155154

	Коми-3
	1-278

А. Давидюк

НАВСТРЕЧУ ВЕСЕННЕМУ СЕВУ

На коми-зыр. языке

Перевод Улитина Н. А.

Коми Партиядат. Сыктывкар, Советская, 24.